BTW-bulletin 2024/8

Brexit en pleziervaartuigen: hoe zit het met de btw vanaf 2024?

Mr. R. Jeronimus en Ph.Ph.J. Pettinga, datum 17-01-2024

Datum	17-01-2024
Auteur	Mr. R. Jeronimus en Ph.Ph.J. Pettinga[1]
JCDI	JCDI:ADS940140:1
Vakgebied(en)	Belastingrecht algemeen (V)

Tot 1 januari 2021 was het Verenigd Koninkrijk lid van de interne markt en de douane-unie van de Europese Unie. Een belangrijke vraag die nu opkomt is hoe de Nederlandse douane vanaf 1 januari 2024 zal omgaan met pleziervaartuigen die, in het bezit van een geldige (oude) btw-verklaring, in Nederland arriveren. Is het noodzakelijk vanaf 1 januari 2024 een nieuwe invoeraangifte te doen en in hoeverre is de vrijstelling voor terugkerende goederen van toepassing?

Het lijkt erop dat pleziervaartuigen die vóór de Brexit in Britse wateren aanwezig waren, vanaf 1 januari 2024 bij invoer in de Europese Unie opnieuw onderworpen zijn aan btw en invoerrechten. Dit zou echter een onbedoeld gevolg van de Brexit kunnen zijn. Volgens de opvatting van de auteurs vormt de Brexit een bijzondere omstandigheid die, onder bepaalde voorwaarden, dubbele belastingheffing zou moeten voorkomen.

De Brexit

Op 23 juni 2016 koos het Verenigd Koninkrijk via een referendum voor het verlaten van de Europese Unie. Dit initieerde de art. 50-procedure op 29 maart 2017, waarmee de uittredingsprocedure officieel van start ging. Volgens deze procedure hadden de onderhandelaars twee jaar de tijd om de uittreding te regelen. Hoewel het Verenigd Koninkrijk oorspronkelijk gepland had op 29 maart 2019 de EU te verlaten, werd dit meerdere keren uitgesteld door het uitblijven van een akkoord over de uittredingsvoorwaarden.

Gedurende de onderhandelingen werd besloten een overgangsperiode in te stellen tot eind 2020, waardoor het Verenigd Koninkrijk tot die tijd lid bleef van de interne markt en de douane-unie. Vanaf 1 januari 2021 is de relatie tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk geregeld door een nieuwe handels- en samenwerkingsovereenkomst.

De vraag die nu speelt is wat de status is van een eerder afgegeven btw-verklaring voor pleziervaartuigen die zich destijds in Britse wateren bevonden. Deze btw-verklaring dient normaal als bewijs dat voor het pleziervaartuig de invoerrechten en btw zijn voldaan in een EU-lidstaat en dat de btw niet is terugbetaald, wat de vrijstelling bij terugkeer naar Nederland rechtvaardigt. Met het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de EU, is het echter onduidelijk of deze vaartuigen nu als niet-Uniegoederen beschouwd moeten worden.

Vanaf 1 januari 2021 is het Verenigd Koninkrijk *geen* onderdeel meer van de interne markt en de douane-unie. Betekent dat eveneens dat alle goederen die zich ten tijde van de Brexit in het Verenigd Koninkrijk bevonden niet-Uniegoederen zijn geworden?

De douanestatus van Uniegoederen kan onder omstandigheden verloren gaan dan wel ongewijzigd blijven

Alle (auteurs-)rechten op dit document berusten bij Wolters Kluwer Nederland B.V. of haar licentiegevers en worden uitdrukkelijk voorbehouden. Dit document is gegenereerd op 09.02.2024.
Kijk voor meer informatie over de diensten van Wolters Kluwer op www.wolterskluwer.nl.

wanneer goederen het douanegebied van de Unie slechts tijdelijk verlaten. Volgens art. 5 lid 23 Douanewetboek van de Unie (DWU) zijn Uniegoederen goederen die behoren tot een van de volgende categorieën:

a goederen die geheel zijn verkregen in het douanegebied van de Unie zonder toevoeging van goederen die zijn ingevoerd uit landen of gebieden buiten het douanegebied van de Unie;

b goederen die in het douanegebied van de Unie zijn binnengebracht uit landen of gebieden buiten dat gebied en die in het vrije verkeer zijn gebracht;

c goederen die in het douanegebied van de Unie zijn verkregen of vervaardigd, hetzij uitsluitend uit goederen als bedoeld onder b), hetzij uit goederen als bedoeld onder a) en b).

Vorenstaande opsomming brengt met zich mee dat ‘niet-Uniegoederen’ andere goederen zijn dan de hiervoor onder a, b en c bedoelde goederen of goederen die de douanestatus van Uniegoederen hebben verloren. Slechts in de volgende gevallen worden Uniegoederen niet-Uniegoederen:

a indien zij het douanegebied van de Unie verlaten, voor zover de voorschriften inzake intern douanevervoer niet van toepassing zijn;

b indien zij onder de regeling extern douanevervoer, de regeling opslag of de regeling actieve veredeling zijn geplaatst, voor zover de douanewetgeving dit toestaat;

c indien zij onder de regeling bijzondere bestemming zijn geplaatst en vervolgens ofwel aan de staat worden afgestaan, ofwel worden vernietigd en er afval overblijft;

d indien de aangifte voor het vrije verkeer na vrijgave van de goederen ongeldig wordt gemaakt.

Wil je de goederen die zich in de wateren van het Verenigd Koninkrijk bevinden als niet-Uniegoed kwalificeren, dan kan het niet anders zijn dan dat de Brexit met zich meebrengt dat de Uniegoederen door de Brexit én zonder een vervoersbeweging of uitvoer het douanegebied van de Unie hebben verlaten.

Vrijstelling terugkerende goederen

Door de Brexit worden goederen die vanuit het Verenigd Koninkrijk Nederland binnenkomen waarschijnlijk beschouwd als niet-Uniegoederen. Wanneer een plezierjacht uit het Verenigd Koninkrijk Nederland binnenkomt, zou daarom (opnieuw) Nederlandse btw geheven kunnen worden.

Er bestaat een vrijstelling in dergelijke gevallen, maar de bewijslast ligt bij degene die de vrijstelling aanvraagt. Volgens art. 203 DWU en art. 21 Wet OB 1968 kan vrijstelling van belasting en douanerechten worden verleend mits voldaan wordt aan bepaalde voorwaarden, zoals de termijn van drie jaar. Indien niet aan deze voorwaarden voldaan wordt, dan wordt de vrijstelling afgewezen en het vaartuig als niet-Uniegoed aangemerkt.

Uitgangspunt zou echter moeten zijn dat er maar één keer btw wordt geheven. Als de vrijstelling niet wordt verleend, wordt immers twee keer btw geheven. In dit kader kan wellicht het doel van de termijn van drie jaar in ogenschouw genomen worden. Deze termijn is slechts in het leven geroepen om fraude te voorkomen. Nu in de gevallen van Brexit geen sprake is van fraude, kan dan de stelling ingenomen worden dat deze termijn niet van toepassing is?

De Nederlandse douane lijkt geen oog voor deze situatie(s) te hebben. In het Handboek Douane staat (momenteel) uitdrukkelijk dat wanneer het vaartuig uit het douanegebied van de Europese Unie is uitgevoerd en weer in het vrije verkeer van de Unie wordt gebracht btw en rechten bij invoer verschuldigd zijn wanneer een pleziervaartuig drie jaar of langer buiten het douanegebied van de Unie is geweest.

Alle (auteurs-)rechten op dit document berusten bij Wolters Kluwer Nederland B.V. of haar licentiegevers en worden uitdrukkelijk voorbehouden. Dit document is gegenereerd op 09.02.2024.
Kijk voor meer informatie over de diensten van Wolters Kluwer op www.wolterskluwer.nl.

De definitie van Uitvoer is volgens het Handboek Douane: het brengen van uniegoederen buiten het douanegebied van de Unie. Dus door enkele overschrijding van de 12-mijlszone zegt men dat er reeds sprake is van uitvoer. Maar er is toch geen uitvoer? Hoe had de eigenaar van het pleziervaartuig dat via de Brexit het douanegebied van de Unie heeft verlaten, het pleziervaartuig onder de regeling uitvoer moeten plaatsen ex art. 269 lid 1 DWU. Aan het verlaten van het douanegebied van de Unie zijn formaliteiten verbonden. Een belangrijke eis is dat uiterlijk 150 dagen na de datum van vrijgave voor uitvoer moet zijn aangetoond dat de goederen het douanegebied van de Unie hebben verlaten.

Is bij het recreatief varen geen sprake van intern douanevervoer? Dat is namelijk mogelijk als Uniegoederen worden vervoerd van de ene lidstaat naar een andere lidstaat van de Unie via het grondgebied van een derde land. In dat geval hoeft geen aangifte ten uitvoer te worden gedaan en wordt het tijdelijk buiten het douanegebied brengen niet gezien als uitvoer. De eindbestemming is een lidstaat en de goederen behouden de status van Uniegoederen (art. 155 lid 2 DWU, art. 119 lid 2 GVo.DWU). De douane heeft hierover geen standpunt ingenomen en stelt:
“Goederen, pleziervaartuigen, invoer ná de Brexit en btw betaald vóór de Brexit is (nogmaals) invoer btw betalen.”

Brexit is een uitzonderlijke situatie

Het uitgangspunt zou moeten zijn dat wegens de uitzonderlijke situatie van de Brexit niet aan de heffing van douanerechten en btw ter zake van invoer moet worden toegekomen. Om dat te realiseren zou de douane de goederen vanuit het Verenigd Koninkrijk als Uniegoederen kunnen kwalificeren. Dat betekent dan ook dat aan de vraag of sprake is van ‘terugkerende goederen’ in de zin van de vrijstelling niet wordt toegekomen. Als sprake is van terugkerende goederen volgens de DWU geldt ook vrijstelling voor de btw.

In deze uitzonderlijke situatie van de Brexit zou de douane zich coulant kunnen opstellen en zich enkel moeten afvragen of sprake is van een (terugkerend) Uniegoed waarop al btw ‘drukt’ via het laten zien van de ‘Btw-verklaring pleziervaartuig’.

Als alternatief kan voor een in Nederland aangeschaft pleziervaartuig (EU-goed) dat zich langer dan drie jaar in de wateren van het Verenigd Koninkrijk bevindt, het tijdelijke karakter in het kader van de vrijstelling geacht te zijn aangetoond. Want ook dan is geen sprake van een dubbele heffing, ook al heeft het strikt genomen het douanegebied van de Unie - door de Brexit - langer dan drie jaar verlaten.

Het gaat in principe namelijk om EU-goederen die opnieuw in het douanegebied van de Unie worden binnengebracht. De redenering kan dan zijn dat de driejaarstermijn is opgenomen ter voorkoming van misbruik. Daarbij is het echter nog de (formele) vraag wanneer de driejaarstermijn is gaan lopen. Normaliter wordt bij de terugkeer gerekend vanaf de datum van uitvoer. Is dat de definitieve datum van de Brexit? De driejaarstermijn kan onder omstandigheden worden verlengd. In art. 203 DWU staat:
“1. Niet-Uniegoederen die, na oorspronkelijk als Uniegoederen uit het douanegebied van de Unie te zijn uitgevoerd, dit douanegebied binnen drie jaar opnieuw binnenkomen en in het vrije verkeer worden gebracht, worden op aanvraag van de belanghebbende van invoerrechten vrijgesteld. (…)

2. De in lid 1 bedoelde termijn van drie jaar kan worden overschreden om rekening te houden met bijzondere omstandigheden.”

Uit art. 203 DWU kan worden afgeleid dat de driejaarstermijn kan worden verlengd indien zich ‘bijzondere omstandigheden’ voordoen. Wat ons betreft kan ook na de termijn van drie jaar in redelijkheid een beroep op dit wetsartikel worden gedaan omdat de overschrijding c.q. verlenging van de termijn gerechtvaardigd kan zijn wegens de ‘bijzondere omstandigheden’ van de Brexit in combinatie met een omstandigheid die ervoor zorgden dat wederinvoer binnen drie jaren niet mogelijk was.

Wat onder het begrip ‘bijzondere omstandigheden’ moet worden verstaan is aan de hand van de

Alle (auteurs-)rechten op dit document berusten bij Wolters Kluwer Nederland B.V. of haar licentiegevers en worden uitdrukkelijk voorbehouden. Dit document is gegenereerd op 09.02.2024.
Kijk voor meer informatie over de diensten van Wolters Kluwer op www.wolterskluwer.nl.

jurisprudentie niet duidelijk. De Brexit zou hieronder moeten (kunnen) vallen. Wij zien benieuwd wat er in 2024 gaat gebeuren. Vanaf dat moment is het drie jaar geleden dat de Brexit definitief tot stand kwam.

Voetnoten

[1] Mr. R. Jeronimus is werkzaam als advocaat bij Hertoghs advocaten in Breda/Amsterdam. Ph.Ph.J. Pettinga is ex-auditor Douane Landelijk Team Jachten en adviseur bij BTW-Verklaring.nl.

Alle (auteurs-)rechten op dit document berusten bij Wolters Kluwer Nederland B.V. of haar licentiegevers en worden uitdrukkelijk voorbehouden. Dit document is gegenereerd op 09.02.2024.
Kijk voor meer informatie over de diensten van Wolters Kluwer op www.wolterskluwer.nl.